

4.5.2023

Dnro 221/08.00.00/2022

Kuhmon kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue
Kaavoitus ja mittaus
kirjaamo@kuhmo.fi
PL 15
88901 Kuhmo

Viite: Lausuntopyyntöne 3.4.2023

LAUSUNTO ERILAMMEN RANTA-ASEMAKAAVAN KAVAEHDOTUKSESTA

Kuhmon kaupunki on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Erilammen ranta-asemakaavan kaavaehdotuksesta. Ranta-asemakaavan tavoitteena on tukea alueella toimivan matkailuyrityksen toimintaa sekä mahdollistaa toiminnan kehittämisen tarvitsema lisärakennusoikeus majoituksen ja palveluiden sekä muun oheistoiminnan järjestämiseksi.

Asemakaavan suunnittelualue, noin 44 hehtaaria, sijoittuu Kuhmon kaupungin koillisosaan Vartiuksen rajanylityspaikan läheisyyteen entisen rajavartioaseman alueelle Erilammen ja läheisten pienten Laukkulampien sekä Aumalampien ympäristöön.

Kaavaehdotus

Kaavaehdotuksessa on huomioitu Kainuun liiton kaavaluonnoksesta annetussa lausunnossa mainitut asiat. Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa ranta-asemakaavan kaavaehdotuksesta.

Kainuun liitto

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sanna Schroderus'.

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Teppo Törmä'.

Teppo Törmä
suunnittelija

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Kainuun liitto
003724969924
PL 5016
02066 DOCUSCAN

Y-tunnus:

2496992-4

Kainuun ELY-keskus
kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi

Viite: KAIELY/622/2020

LAUSUNTO KAJAANIN KATAJAMÄEN TUULIVOIMAHANKKEEN YVA-SELOSTUKSESTA

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Katajamäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Fortum Power and Heat Oyj suunnittelee Kajaanin eteläosaan Katajamäen tuulivoimahanketta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on arvioitu seuraavat vaihtoehdot:

- VE0: hanketta ei toteuteta
- VE1: Katajamäen alueelle rakennetaan 51 uutta tuulivoimalaa
- VE2: Katajamäen alueelle rakennetaan 46 uutta voimalaa

Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m. Sähkönsiirron osalta ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on esitetty yksi vaihtoehto, jossa sähkönsiirtoa varten rakennetaan hankealueelta noin 12 km pituinen 400 kV voimajohto Fingridin Järvilinja-voimajohdon itäpuolelle. Voimajohto liitetään Fingridin uuteen, hankealueen luoteispuolelle, Vuolijoen sähköaseman läheisyyteen suunniteltuun sähköasemaan. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman jälkeen hankesuunnittelua on jatkettu ja YVA-ohjelmavaiheen jälkeen voimaloiden määrä on hieman pienentynyt ja sijaintia tarkennettu. Lisäksi sähkönsiirron osalta on tarkasteltu uuteen sähköasemaan liittymistä, koska Vuolijoen sähköasemaan Katajamäen tuulivoimapuistoa ei voida liittää.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on laadittu selkeästi ja monipuolisesti. YVA-selostuksessa on huomioitu vireillä oleva Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen sekä pääosin Kainuun liiton YVA-ohjelmasta annettu lausunto 18.5.2021. Kainuun liitto toteaa kuitenkin edelleen, että noin 7-14 km etäisyydellä hankealueesta sijaitsevat Haukilammen kämpä ja 14-20 km etäisyydellä mm. Vuolijoen vanha terveystalo sekä Vuolijoen kirkko ja pappilat, jotka on osoitettu Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavoituksessa maakunnallisesti arvokkaina kulttuurihistoriallisina kohteina tai alueina. Lisäksi hankealue rajautuu maakuntakaavassa osoitettuun valtakunnallisesti merkittävään maantiehen / runkoverkkoon. YVA-selostuksen tiivistelmän ulkopuolelle on jäänyt toteamatta maakuntakaavassa osoitettu hankealueen päämaankäyttöluokka luonnonsuojelualuetta lukuun ottamatta. Katajamäen hankealue kuuluu pääosin maakuntakaavassa osoitettuun maa- ja metsätalousvaltaiseen alueeseen (M), jota koskee erillinen suunnittelumääräys.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tuloksena on tullut esille toteutusta rajoittavia tai jopa estäviä tekijöitä muutamien voimaloiden osalta, joille on YVA-selostuksessa esitetty voimalakohtaisen toteutettavuuden arviointi. Arviointiselostuksessa on todettu, että kumpikaan toteutusvaihtoehto (VE1 ja VE2) eivät ole sellaisenaan toteutuskelpoisia. YVA-selostuksen mukaan kuitenkin tiettyjä voimaloita poistamalla voidaan lieventää vaikutuksia ja muodostaa toteutuskelpoinen vaihtoehto.

Kainuun liitto pyytää huomioimaan hankkeen jatkosuunnittelussa seuraavat asiat:

- yhteisvaikutukset muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa ja ehkäisemään haitallisia vaikutuksia maakuntakaavassa annettujen suunnittelumääräysten mukaisesti
- turvaamaan ekologiset yhteydet ja suojelualueiden kytkeytyneisyys yhteistyössä Kajaanin etelä- ja lounaisosan ja Pohjois-Savon muiden suunnitteilla olevien tuulivoimahankkeiden kanssa
- vireillä oleva Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen
- liikenneturvallisuus ja tuulivoimaloiden osien kuljetusten liikennöitävyys

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
suunnittelija

Sweco Finland Oy
jussi.sipila@sweco.fi
Kuopio

Viite: Lausuntopyyntöne 12.4.2023

LAUSUNTO ESISELVITYKSESTÄ OTANMÄKI-TUOMIOJA UUDEN RADAN LINJAUSVAIHTOEHDOT

Sweco Finland Oy on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa esiselvityksestä Otanmäki-Tuomioja uuden radan linjausvaihtoehdot. Lausuntopyynnössä on pyydetty lausuntoa linjausvaihtoehtojen toteutettavuudesta myös tarkentavien kysymysten avulla.

Lausuntopyynnön mukaan Otanmäki Mine Oy aloittaa Bothnia Green Rail-hankkeen, jossa selvitetään edellytyksiä rakentaa ratayhteys Otanmäestä Tuomiojalle. Ratayhteys tehostaisi Otanmäen kaivoksen rauta- ja ilmeniittirikasteen kuljetuksia Raahen sataman kautta eri toimijoille Pohjoismaissa, Euroopassa ja globaaleilla markkinoilla. Ratahankkeen esisuunnittelu tehdään yhteistyössä Sweco Finland Oy:n kanssa.

Lausuntopyynnön liitteenä on selvityskarttaluonnos, jossa on kuvattu esisuunnitteluvaiheessa tehdyt linjausvaihtoehdot A, B ja C sekä linjausvaihtoehtojen sijoittamisessa huomioituja maankäytön ja ympäristön reunaehtoja.

Uuden radan linjausvaihtoehdot ja niiden toteutettavuus

Kainuussa on voimassa seuraavat maakuntakaavat: Kainuun maakuntakaava 2020, Kainuun 1. vaihemaakuntakaava 2025, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava 2030, Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030 ja Kainuun vaihemaakuntakaava 2030. Kainuun liitto laatii parhaillaan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaa 2035 (ehdotusvaihe).

Otanmäen kaivoshanke on osoitettu Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 kehittämisperiaatemerkinällä ek-1 kaivannaisteollisuuden kehittämisen kohdealueeksi. Kehittämisperiaatemerkinällä informoidaan alueella sijaitsevasta mineraalipotentialista ja tarpeesta varautua tulevaisuudessa alueidenkäytön suunnitteluun alueella. Kehittämisen kohdealue sisältää aiemmin toiminnassa olleet

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Kainuun liitto
003724969924
PL 5016
02066 DOCUSCAN

Y-tunnus:

2496992-4

Otanmäen ja Vuorokkaan kaivosalueet sekä myöhemmin tehtyjen tutkimusten perusteella potentiaalisiksi malmiesiintymäksi todetun Honkamäen alueen.

Uuden radan linjausvaihtoehtojen pituudet Otanmäki - Tuomioja yhteysvälillä ovat: linjausvaihtoehto A noin 147 km (Kainuun alueella noin 16 km), linjausvaihtoehto B noin 122 km (Kainuun alueella noin 16 km ja linjausvaihtoehto C noin 117 km (Kainuun alueella noin 18 km).

Millä edellytyksillä uusi ratayhteys välillä Otanmäki - Tuomioja olisi toteutettavissa?

Rautatien suunnittelusta säädetään ratalain (2007/110) 2 luvussa. Lainkohdan yleistä rautatien suunnittelusta 8 §:n mukaan suunnittelun on perustuttava rautatien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun sekä muuhun alueiden käytön suunnitteluun. Rautatiealueen suunnittelusta ja alueiden käytön suunnittelusta säädetään ratalain 10 §:ssä. Lainkohdan mukaan rautatien rakentamista koskevan yleissuunnitelman ja ratasuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa rautatiealueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai ratasuunnitelman laatimiseksi.

Uuden Otanmäki - Tuomioja ratahankkeen sijaintia ja suhdetta muuhun alueiden käyttöön ei ole vielä selvitetty oikeusvaikutteisessa kaavassa. Kainuun liiton näkemyksen mukaan ratahanke tulee käsitellä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoituksessa.

Uudesta Otanmäki - Tuomioja ratahankkeesta on tarpeellista tehdä esiselvitysvaiheen jälkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely, koska ratahanke sijoittuu kahden maakunnan ja usean kunnan alueelle (YVA-laki 252/2017, hankeluettelon liitteen1 kohta 9 d).

Onko esitettyjen linjausvaihtoehtojen reitillä maankäyttö- ja ympäristökohteita, jotka tulisi erityisesti huomioida radan linjauksen tarkemmassa suunnittelussa?

Linjausvaihtoehto A

- maa- ja metsätalousvaltainen alue (M), Kainuun maakuntakaava 2020
- valtatie 28 Kokkola-Kajaani, uusi ratalinjaus ylittää valtatie, Kainuun maakuntakaava 2020
- yhdystie 8770 Vuolijoki-Isomäki, uusi ratalinjaus ylittää yhdystien, Kainuun maakuntakaava 2020
- ulkoilureitti, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030
- luo-kohdemerkintä, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030
- S-kohdemerkintä, Kivisuo-Kokkosuo, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030

- 110 kV pääsähköjohto Piiparinmäen tuulivoimaloiden alueelle, Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030, Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaluonnos
- Piiparinmäki-Kokkosuo tv-4, tuulivoimaloiden alue, Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030
- mv, matkailun vetovoima-alue, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030

Linjausvaihtoehto B

- maa- ja metsätalousvaltainen alue (M), Kainuun maakuntakaava 2020
- valtatie 28 Kokkola-Kajaani, uusi ratalinjaus valtatie läheisyydessä pohjoispuolella, Kainuun maakuntakaava 2020
- yhdystie 8770 Vuolijoki-Isomäki, uusi ratalinjaus ylittää yhdystien, Kainuun maakuntakaava 2020
- ulkoilureitti, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030
- S-kohdemerkintä, Kivisuo-Kokkosuo, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030
- Piiparinmäki tv-4, tuulivoimaloiden alue, Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaluonnos
- tu-2, turvetuotantoon soveltuva alue, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030
- se, ampumarata, johon liittyy selvitystarpeita, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030
- mv, matkailun vetovoima-alue, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030

Linjausvaihtoehto C

- maa- ja metsätalousvaltainen alue (M), Kainuun maakuntakaava 2020
- 110 kV pääsähköjohto, Kainuun maakuntakaava 2020
- yhdystie 8770 Vuolijoki-Isomäki, uusi ratalinjaus ylittää yhdystien, Kainuun maakuntakaava 2020
- EOt, turvetuotantoalue, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030
- ulkoilureitti, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030
- tv-25 Löytösuo, tuulivoimaloiden alue, Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaluonnos
- mv, matkailun vetovoima-alue, Kainuun vaihemaakuntakaava 2030

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 laatimisen yhteydessä laaditaan selvitystä ekologisista yhteyksistä. Pohjois-Pohjanmaan alueella ekologistia yhteyksiä on tarkasteltu käynnissä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen yhteydessä. Ekologiset yhteydet on tarpeellista ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Onko laadituista linjausvaihtoehtoista teidän näkökulmasta joku muita paremmin edellytyksin toteutettavissa?

Kainuun liitto tarkastelee asiaa lähtökohtaisesti Kainuun alueen ja Kainuun maakuntakaavoituksen näkökulmasta. Alustavan arvion mukaan kaikki linjausvaihtoehdot Kainuun alueella vaikuttavat olevan toteutettavissa yksityiskohtaisella ja huolellisella suunnittelulla sekä tarvittavien vaikutus- ym. selvitysten avulla.

Ratalinjausvaihtoehtojen A-C pituus vaihtelee noin 147–117 kilometrin välillä. Radan jatkosuunnittelun, radan rakentamisen, radanpidon kustannusten ja liikennöintikustannusten lisäksi on hankkeen jatkovalmistelussa tarpeellista ottaa

huomioon muun muassa ilmasto- ja luontovaikutukset sekä vaikutukset asutukseen, kulttuuriympäristöihin, maisema-alueisiin ja maankäytön kehittämishankkeisiin (esimerkiksi tuulivoimarakentaminen).

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Pohjois-Savon liitto
kirjaamo@pohjois-savo.fi
Sepänkatu 1
70100 Kuopio

Viite: Lausuntopyyntönnne 5.4.2023

LAUSUNTO POHJOIS-SAVON MAAKUNTAKAAVA 2040 2. VAIHEEN KAAVAEHDOTUKSESTA

Pohjois-Savon liitto on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaehdotuksesta. Maakuntakaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville tulevana syksynä ja se etenee hyväksymiskäsittelyyn ensi vuoden alussa. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaihe luo tiiviin yhteyden maakuntaohjelmaan ja maakuntasuunnitelmaan. Kehittämisen kärkialat tuodaan esille mm. kehittämissperiaatemerkinnoissä, jotka liittyvät niin taajamien kehittämiseen, maatalouteen, liikenteeseen, matkailuun kuin luonnon monimuotoisuuteen. Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2040 käsitellään seuraavat teemakokonaisuudet, joiden läpäisevänä teemana on ilmastonmuutos:

1. Aluerakenne
2. Liikennejärjestelmä
3. Luonnon monimuotoisuus, luonnonsuojelu ja virkistyskäyttö
4. Luonnonvarat
5. Kulttuuriympäristö
6. Energiantuotanto, yhdyskuntatekniikka ja tekninen huolto
7. Joroisten kuntaa koskevat muutokset

Maakuntakaavaehdotus

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaehdotus on kattava ja selkeä kokonaisuus.

Lausunnoilla olevassa maakuntakaavaehdotuksessa osoitettuja Kainuun ja Pohjois-Savon maakunnan rajalle ylittäviä kehittämissperiaatemerkinnojä ovat mm. luonnon ydinalue -merkinnät sekä matkailun ja virkistyskeu kehittämissvyöhyke. Kainuun liitto esittää kaavateknisenä korjauksena maakuntakaavaehdotusta muutettavaksi siten, että edellä mainitut maakuntarajat ylittävät kehittämissperiaatemerkinnot rajoittuvat Pohjois-Savon maakuntakaava-alueelle.

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että maakuntien raja-alueella olevat suojelualueet ja laajat metsätalousvaltaiset alueet tunnistetaan molemmin puolin maakunnan rajaa. Pohjois-Savon kaavaehdotuksen viherrakennetta koskevat merkinnät tukevat mm.

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Kainuun liitto
003724969924
PL 5016
02066 DOCUSCAN

Y-tunnus:

2496992-4

Kainuun ja Pohjois-Savon välillä kulkevaa länsi-itäsuuntaista Suomenselän-Maanselän ekologista vyöhykettä.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaehdotuksessa on osoitettu Kainuun maakuntarajan läheisyydessä tuulivoimaloiden alueita. Osa näistä on jo voimassa olevassa Pohjois-Savon maakuntakaavoituksessa. Ylä-Savossa osoitetuilla tuulivoimaloiden alueilla voi toteutuessaan olla yhteisvaikutuksia sekä Kainuun että Pohjois-Pohjanmaan puolella sijaitsevien tuulivoimahankkeiden kanssa.

Pohjois-Savon ja Kainuun maakuntien raja-alueen maakuntakaavojen yhteen sovittamiseksi voidaan tarvittaessa järjestää neuvotteluja Pohjois-Savon liiton ja Kainuun liiton välillä maakuntakaavoituksen eri vaiheissa.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaehdotuksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Teppo Törmä
suunnittelija